

ข้อความคิดและพัฒนากการการจัดทำประมวลกฎหมาย (สมัยใหม่) ในยุโรป Concept and Development of (Modern) Codification in Europe

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปุนเทพ ศิรินุพงศ์*

Assistant Professor Dr. Poonthep Sirinupong

วันที่ได้รับบทความ 18 เมษายน 2566; วันแก้ไขบทความ 20 พฤษภาคม 2566; วันตอบรับบทความ 6 มิถุนายน 2566

บทคัดย่อ

การจะถือว่าระบบกฎหมายของรัฐใดรัฐหนึ่งสังกัดอยู่ในสกุลกฎหมายซีวิลลอว์นั้น ต้องดูถึงรากเหง้าความเป็นมาของระบบกฎหมายว่าสามารถสืบย้อนกลับไปหาอิทธิพลของกฎหมายโรมันได้ ทั้งยังต้องมีปรัชญารากฐานที่เป็นผลมาจากพัฒนาการทางความคิดในช่วงการจัดทำประมวลกฎหมายซึ่งเกิดขึ้นบนแผ่นดินภาคพื้นยุโรปช่วงสมัยศตวรรษที่ 18 และ 19 โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดมนุษยนิยมและปรัชญากฎหมายธรรมชาติแบบเหตุผลนิยม อันส่งผลให้เกิดการจัดทำประมวลกฎหมายภายใต้อิทธิพลปรัชญากฎหมายธรรมชาติในปรัสเซีย ฝรั่งเศส และออสเตรีย ก่อนที่ต่อมาจะมีจุดหักเหเกิดเป็นการจัดทำประมวลกฎหมายภายใต้อิทธิพลสำนักกฎหมายประวัติศาสตร์ในบริบทของการจัดทำประมวลกฎหมายแพ่งประเทศเยอรมนี

คำสำคัญ: การจัดทำประมวลกฎหมาย กฎหมายธรรมชาติ สำนักประวัติศาสตร์กฎหมาย

* อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ E-mail: poonthep@tu.ac.th

Abstract

The bases for determining whether the legal system of a particular state belongs to the Civil Law tradition are the Roman law roots and the fundamental ideologies which resulted from the development of concepts during the codification movement in Europe in the 18th and 19th centuries, especially the philosophies of humanism, natural law and rationalism. These gave impetus to the natural law codification processes in Prussia, France and Austria. But later in the making of the German Civil Code, the historical school of law played a key role in its genesis.

Keywords: codification, natural law, the historical school of law

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

ปูนเทพ ศิรินุพงศ์, ‘ความ(ไม่)จำเป็นของกฎหมายธรรมชาติใน “รัฐที่ปกครองโดยรัฐธรรมนูญแบบประชาธิปไตย”?’ (2560) 46 วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 433.

วรเจตน์ ภาคีรัตน์, ประวัติศาสตร์ความคิดนิติปรัชญา (พิมพ์ครั้งที่ 2, สำนักพิมพ์อ่านกฎหมาย 2564).

ศันสน์กรณ์ โสคติพันธุ์, คำอธิบายหลักพื้นฐานของกฎหมายเอกชน (พิมพ์ครั้งที่ 2, สำนักพิมพ์วิญญูชน 2566).

ภาษาต่างประเทศ

Antonio Padoa-Schioppa, A History of Law in Europe: From the Early Middle Ages to the Twentieth Century (Cambridge University Press 2017).

Dean Alfange Jr. ‘Jeremy Bentham and the Codification of Law’ (1969) 55 Cornell Law Review 58.

Franz Wieacker, Privatrechtsgeschichte der Neuzeit (Vandenhoeck & Ruprecht 1996).

Gebhard Rehm, ‘Code civil’ (HWB-EuP2009, no publication date) <https://hwb-eup2009.mpipriv.de/index.php/Code_civil> สืบค้นเมื่อ 17 เมษายน 2566.

Gerald Kohl and others, Rechts- und Verfassungsgeschichte (2nd edn, facultas.wuv 2012).

Gerrit Betlem, Towards a European Civil Code (Arthur S. Hartkamp and others (eds), Ars Aequi Libri 1994).

Gunther A Weiss, ‘The Enchantment of Codification in the Common-Law World’ (2000) 25 The Yale Journal of International Law 435.

Hans Schlosser, *Neuere Europäische Rechtsgeschichte* (C. H. Beck 2012).

Hans-Peter Haferkamp, ‘Bürgerliches Gesetzbuch’ (HWB-EuP2009, no publication date) <https://hwb-eup2009.mpipriv.de/index.php/Bürgerliches_Gesetzbuch> สืบค้นเมื่อ 17 เมษายน 2566.

—— *Wege zur Rechtsgeschichte: Das BGB* (Böhlau 2022).

Helmut Coing, ‘An Intellectual History of European Codification in the Eighteenth and Nineteenth Centuries’ in S J Stoljar (ed) *Problems of Codification* (The Australian National University 1977) 16.

Horst Klaus Lücke, ‘The European natural law codes: the age of reason and the powers of government’ (2012) 31 *University of Queensland Law Journal* 7.

Jan Peter Schmidt, ‘Pandektensystem’ (HWB-EuP2009, no publication date) <<https://hwb-eup2009.mpipriv.de/index.php/Pandektensystem>> สืบค้นเมื่อ 17 เมษายน 2566.

Jean-Louis Halpérin, ‘The Age of Codification and Legal Modernization in Private Law’ in Heikki Pihlajamäki and others (eds) *The Oxford Handbook of European Legal History* (Oxford University Press 2018) 907.

Jeremy Bentham, ‘Of Nomography’ in John Bowring (ed) *The Works of Jeremy Bentham*, vol. 3 (William Tait 1843) 231.

Klaus Luig, ‘Humanismus’ (HWB-EuP2009, no publication date) <<https://hwb-eup2009.mpipriv.de/index.php/Humanismus>> สืบค้นเมื่อ 17 เมษายน 2566.

Marcel Senn, *Rechtsgeschichte – ein kulturhistorischer Grundriss* (Schulthess 1997).

Martin Schmidt-Kessel, ‘Europäisches Zivilgesetzbuch’ (HWB-EuP 2009, no publication date) <https://hwb-eup2009.mpipriv.de/index.php/Europäisches_Zivilgesetzbuch> สืบค้นเมื่อ 17 เมษายน 2566.

—— ‘Study Group on a European Civil Code’ (HWB-EuP 2009, no publication date) <https://hwb-eup2009.mpipriv.de/index.php/Study_Group_on_a_European_Civil_Code> สืบค้นเมื่อ 17 เมษายน 2566.

Mathias Reimann, ‘Nineteenth century German legal science’ (1990) 31 Boston College Law Review 837.

Nils Jansen, ‘Ius commune (Gemeines Recht)’ (HWB-EuP2009, no publication date) <[https://hwb-eup2009.mpipriv.de/index.php/Ius_commune_\(Gemeines_Recht\)](https://hwb-eup2009.mpipriv.de/index.php/Ius_commune_(Gemeines_Recht))> สืบค้นเมื่อ 17 เมษายน 2566.

Nils Jansen and Reinhard Zimmermann, “‘A European Civil Code in All But Name’: Discussing the Nature and Purposes of the Draft Common Frame of Reference’ (2010) 69 The Cambridge Law Journal 98.

Phillip Hellwege, ‘Allgemeines Landrecht für die Preußischen Staaten’ (HWB-EuP2009, no publication date) <https://hwb-eup2009.mpipriv.de/index.php/Allgemeines_Landrecht_für_die_Preußischen_Staaten> สืบค้นเมื่อ 17 เมษายน 2566.

Reinhard Zimmermann, ‘Codification: history and present significance of an idea’ (1995) 3 European Review of Private Law 95.

—— ‘Common Frame of Reference’ (HWB-EuP2009, no publication date) <https://hwb-eup2009.mpipriv.de/index.php/Common_Frame_of_Reference> สืบค้นเมื่อ 17 เมษายน 2566.

ข้อคิดและพัฒนาการการจัดทำประมวลกฎหมาย (สมัยใหม่) ในยุโรป
Concept and Development of (Modern) Codification in Europe

—— ‘Corpus Juris Civilis’ (HWB-EuP2009, no publication date) <https://hwb-eup2009.mpipriv.de/index.php/Corpus_Juris_Civilis> สืบค้นเมื่อ 17 เมษายน 2566.

—— ‘Principles of European Contract Law’ (HWB-EuP2009, no publication date) <https://hwb-eup2009.mpipriv.de/index.php/Principles_of_European_Contract_Law> สืบค้นเมื่อ 17 เมษายน 2566.

Sèrgio Fernandes Fortunato, ‘Vom römisch-gemeinen Recht zum Bürgerlichen Gesetzbuch’ (2009) 2 Zeitschrift für das Juristische Studium 327.

Tilman Repgen, ‘Der Müller Arnold und die Unabhängigkeit des Richters im friderizianischen Preußen’ in Ulrich Falk and others (eds) Fälle aus der Rechtsgeschichte (C. H. Beck 2008) 223.

Ulrich Eisenhardt, Deutsche Rechtsgeschichte (6th edn, C. H. Beck 2013).